

Још из средњошколске лектире памтим реченицу из ремек-дела Дервиш и смрт: "... четрдесет ми је година, ружно доба: човек је још млад да не би имао жеља, а већ стар да их остварује." Тих осамдесетих чинило нам се, као и свим тинејџерима, да време стоји те да је пета деценија нашег живота читаву вечност далеко од нас. Годинама касније, схватили смо нешто: иако смо тада испред школе жицкали за ужину и маштали да једног дана купимо половног фићу, били смо најбогатији: имали смо осећај да је читав живот пред нама! Данас је моја генерација достигла животну подне и некако уморно и са страхом гледа у магловиту будућност, чекајући да је с вечерњег неба судбине обасјају жуте европске звездице. Кад кажем "моја генерација", наравно, не мислим прецизно на једно годиште из средине шездесетих, већ на шири генерацијски опсег: почев од оних "из педесет и неке" што су се, уз логорску ватру, својим кардио-васкуларним потенцијалом клели у верност поретку и поручивали његовим владарима да

Рачунају на њих

, па све до оних рођених неколико година пре смрти "највећег сина наших народа и народности". Његов одлазак деца су запамтила као општи плач: плакало је небо, планине и шуме, плакале су птице, цвеће, цела земља, а најболније и најтужније њихова Србија. Дакле, кад кажем

моја генерација

, мислим шире, на тог Новог евросрпског Човека мога рода и нараштаја, то упоришно биће европских интеграција; све анализе и истраживања показују да је управо тај човек најтврђе подржао Европу и од ње направио Апсолут. Али како се десило да се један титоизмом заражен и животне жеље препун тинејџер у својим средњим годинама конвертује у еврофундаменталисту, пошто је схватио да је "одвећ стар" да би могао остварити жеље?

Моја генерација васпитавана је у атеистичком, југословенском и марксистичком духу. Одбацивање Бога и хришћанства, раскид с монархистичком и равнгорском традицијом те презир према приватној имовини и иницијативи чинили су идеолошке темеље нове религије коју су нам проповедали. Од нас су тражили да обожавамо култ прогреса и будућности, да верујемо у новог Месију, тог интернационалног Човека пролетера, који

незадрживо граби ка Комунизму – обећаној земљи где "свако ради колико може, а узима колико му треба". Током школовања бомбардовали су нас историјатом Другог светског рата и партизанима, као и заветним догађајем, револуцијом, и мисионарством авангарде радничке класе, од чијег појављивања почиње да се мери наше време. Ово идеолошко, једноумно образовање стално је поткрепљивано уверавањем да живимо у богатој и срећној држави чије се границе пружају све докле има братства и јединства, и у којој је слободни радни човек у своје руке преузео све. Од нас се само тражило да завршимо школе и да ни о чему више не мислимо – друштво је ту да се за све побрине. Ми смо омладина са слета, учена да је априорно у праву само зато што је млада и што на њој свет и држава остају. Кад се једног дана будемо запошљавали, треба да нађемо фирму "у којој се ништа не ради, а у којој је велика плата". Тада ће само одабрани, који покажу најбоље резултате и који због тога постану чланови партије, моћи да руководе (оно што нам нису говорили, а што смо јасно знали, било је да ће нам директор сигурно бити Црногорац!). Од преостале већине тражила се само чврста вера у тековине НОБ-а и у социјалистичко самоуправљање. Зашто би неко искакао из воза који јури у просвећену Утопију?

Моја генерација није у потпуности прихватила овакав идеолошки одгој, као што је то урадила генерација наших очева, и није показала искључивост према алтернативном образовању. Наслућивали смо некако да је мантра коју су нам стално износили, понављајући патетичне фразе, била неискрена. Бежали смо од њене усиљене, лажне тежине. И, како то обично бива, одговоре смо тражили на другој, заводљивој и животнијој страни света. Тако смо, живећи као да лебдимо над сопственом земљом, у тренутном историјском предању у сукобу Истока и Запада, постали обожаваоци и конзументи опојне западне популарне културе. Сакупљали смо празне лименке "кока-коле" и тврде паклице "марлбора", лепили по зидовима својих соба постере Стонса и Пистолса, гужвали се по возовима до Трста због "левиски" и "старки", на часовима кришом читали "Загора" и "Алана Форда", гурали се у редовима да купимо карте за Бриљантин и навијали за онај чувени тим из Ливерпула: Киген-Тошак-Мекдермот. Кад данас размишљам о томе, мислим да је сасвим људски што је моја генерација, одбацујући патетични партизански мит, сходно нашем тадашњем узрасту и духу времена, прихватила један нови, модерни мит: мит о Западу као царству слободе у циновском шљаштећем мегамаркету. Не схватајући да лебдимо кроз меки историјски вакуум, и да се таква геополитичка подела може догодити само Једном и само Тада, и прилагођавајући се, због бољег живота, општој хипокризији оваплоћеној у полтронском култу лажног Југословена, лажног левичара и лажног бравара, трајно смо пропустили шансу да се темељно и дубински приближимо изворним западним вредностима. Без храбрости и без воље да се сусретне с том заветном вертикалом Гете-Хегел, око које се концентрисао мислећи западни свет, моја генерација пливала је по површини западног живота. Такмичили смо се ко ће више пута да иде на море током распуста и ко ће више да путује на Запад да би тамо шопинговао. Дуго смо, попут ноја, држали главу у песку и гајили илузију благостања током тих неисторијских "златних осамдесетих", кад смо заувек изгубили сопствену историју у вртлогу великог светског времена. Обезбожени и банално подвргнути материјализму, нисмо имали снаге да се

суочимо ни са историјским Исусом, а камоли с Христом вере.

Али ми смо, као и сви тинејџери на свету, у својим очевима гледали узоре. А они су просто живели и ћутали. Систем их је преко ноћи отргао од мрке сеоске земље и жуљева на рукама, и довео у топле градске небодере. Дао им је добру плату за мало рада и пружио сигурност. Заузврат је од њих тражено само да забораве ко су, шта су и одакле су. Праву цену ове самоиздаје зарад привида бољег живота платиће моја генерација у "мрачним деведесетим". Кад данас питамо наше очеве како су могли да пристану на такву лаж и да се одрекну вере и традиције зарад путовања без виза и зимнице преко синдиката, прво само ћуте и гледају у земљу, а онда, сагнуте главе, процеде кроз зубе: "Шта знам, живело се... такво је, ваљда, било време." А то време, тачније његов омамљујући злодух, подмукло је срочио фамозни Устав из 1974, који је креирао све потоње ратове и наше поразе. Против Устава устало је тек неколико интелектуалаца с професором Ђурићем на челу, док су наши очеви били заокупљени набавком јефтине грађе за викендице. Деценију и по касније судбина се горко поиграла с њима. Прозлазећи кроз тешку катарзу на путу повратка коренима, породили су сатрапски режим Слободана Милошевића. После читавог животаведеног у глувонемом страху и под окриљем велике лажи, и са спознајом о сопственој срамоти јер су добровољно изабрали да их систем корумпира, крајем осамдесетих пукао им је чир на души. Они су тада грчевито пожелели да се поново уселе у сопствену историју. Ми смо само остали на њеним капијама.

Али шта смо друго могли? После читавог детињстваведеног под стакленим звоном слабићког и левичарског васпитања, после младости потрошене на лажне идеале и површне алтернативе, после неповратно изгубљеног времена у усиљеној хармонији и после чамљења на споредним перонима сопствене историје – одакле бисмо уопште могли скупити храбрости да се ухватимо у коштац с новим, необуздано изазовним и непредвидљиво тешким временом? Док смо расли, нико нам није говорио да је живот непрестана и сурова борба и да његова суштина не лежи у крајњем циљу, већ у биткама на путу до њега. Нико нас није учио да богатство не пада с неба, већ да се ствара у зноју сопственог лица; од нас нико није тражио спремност на саможртвовање, већ нам је подстицан нагон за саможивост. Гледали смо запуштене породичне њиве и имања те слушали савете да бежимо од сваке приватне иницијативе ко ђаво од крста, јер је "само државни посао сигуран", и "да све може пропасти сем државе". Деценију касније судбина нам је доделила улогу да се вратимо у сопствену историју на згариштима баш те "неуништиве" државе!

Управо је та историјска нужност постала претешко бреме за слабог човека моје генерације, изгубљеног на раскрсници европских и југословенских путева. Нас су одувек учили да смо окружени братским народима који сложено живе у једној великој,

богатој, снажној држави – Југославији. И да ћемо вечно живети у миру, јер су доласком социјализма на врх светске историје сви њени неспоразуми превазиђени, пошто "зло лежи у друштву, а не у човеку". Васпитавани смо да верујемо у тог племенитог и просвећеног дива, разумног и рационалног човека, који кроти природу да би оплеменио планету и живот на њој. Оно чему нас нису учили, али јесу трасирали краљевски пут до такве животне оријентације, било је уверење да је напредни и богати Запад "царство добрих намера", на које се увек можемо ослоњити кад нам затреба. Пут од меког комунистичког поретка, протканог шармом западњачког дизајна егзистенције, до љубави према Западу јесте стреловит, непогрешив и кратак. Заволели смо тог урбаног, модерног и технички напредног западног човека, "алтруисту" који се бори за опште добро. У конфузију смо уткали све што нам се хтело, остајући слепи за целину слике, која је много комплекснија и никако једнозначна. Тако су текле године нашег стасавања, под капсулом меког левичарског васпитања, у којој је време заустављено. Ту је растао тај млади и нејаки човек моје генерације, то Неисторијско и Безвољно биће, са идеалима нерада и партизанштине. То је родно место Младог Слабог Српског Човека, себичног и размаженог миљеника неисторије, тог чеда титоизма и хедонизма, којег су разорне историјске силе у "мрачним деведесетим" избациле на сопствену историјску позорницу. Неспремног, безвољног и размаженог. И изнад свега уплашеног.

Читав један свет срушио се преко ноћи, растакало се једно безбрижно и просто време саткано од путовања, провода и рокенрола, док се генерација Младог Слабог Српског Човека пред сложеним огледалом новог времена сусретала с граничним, егзистенцијалним стањима: ратови, немаштина, безнађе. Као да је пукла заштитна капсула и пропустила стари, заборављени задах крваве балканске историје. Генерација Младог Слабог Српског Човека нашла се у чуду, слуђена и унезверена. Неспремна на борбу и нова правила. Многи су побегли у најдаље ћошкове западне цивилизације на планети, носећи у џепу факултетске дипломе и новац од продатих родитељских станова. Одлазили су огорчени на своју родну земљу, која им је "ускратила право на нормалан живот", живот какав им је годинама био обећаван чим заврше факултет. Једнострано су оптуживали Србију јер је за председника већински изабрала човека који је "повео све нове ратове" и који је "једини кривац што ништа није као што је било некад". Говорили су да беже од примитивизма и некултуре земље промењене ратом и санкцијама. А онда би одлазили у своје нове, удаљене домовине, и то управо државе које су подржавале и спроводиле изолацију Србије. И онда би баш те нове домовине начиниле изузетак у санкцијама према Србији, прихватиле би врло срдечно и дипломе са српских факултета и новац од продатих српских станова. А њихови нови становници тако би платили улазнице за богати западни свет: практично бесплатним високим школовањем које им је даровала родна, сиромашна и примитивна земља, и новцем од продатих родитељских станова, једином озбиљном материјалним вредношћу коју су ови за радног века стекли. Пролазиле су године у новим домовинама, и они су живели разапети између љубави и мржње, притешњени између сећања и наде, згрчени између кајања и интереса. Није још забележен случај да је неко од њих дошао да врати Србији дуг: разлику између тога колико је њега коштало универзитетско школовање и колико таква диплома кошта у њиховим новим домовинама.

Нити је забележен случај да је неко од њих родитељима вратио новац од продатог стана.

С тим истим осећајем смешаним у коктелу љубави и мржње, поноса и беса, живеће многи из генерације Младог Слабог Српског Човека који су остали у домовини. Током "мрачних деведесетих" имаће све мање прилика за иживљавање хедонизма и све више разлога за скромност. И управо је та диспропорција била најмања цена коју је плаћала генерација Младог Слабог Српског Човека, када се у својим најбољим годинама обрела на ветрометини новог балканског поретка. То је била цена какву одувек многе генерације широм света плаћају, бунтовно се питајући на почетку своје мисије "Зашто баш ми?", или "Ко нам је одузео младост?", али и корачајући судбински напред у правцу стреле времена, као карика у дугачком генерацијском ланцу постајања и постојања. На крају те судбинске параболе, са опомињућим искуством од крви и меса, безвољно би се, реторски, запитали: "Ко зна чије смо рачуне плаћали?!". Били су свесни да се у међугенерацијском подвлачењу црте рачуница никад не сложи. Али генерација Младог Слабог Српског Човека није имала храбрости да попут Изгубљене генерације после Првог светског рата уђе у сопствену историју и ратом и немаштином прекинуту лепоту младости надомести једном другом, можда још вреднијом, уметничком лепотом. Уместо тога, из уста читаве генерације је, као сукрвица, цурио само очај. Очај који је породило мржњу према свему што личи на српско или се зове тако, очај који је замрзео све локално и национално. Очај те генерације која није могла да схвати да је заувек испричана бајка о "златним осамдесетим" и која је за нестанак овог неисторијског, хипнотичког времена једносмерно оптужила свој народ и његову историју. "Ништа се од овог не би десило да није било српског национализма" – био је лајт-мотив свих анализа. Шта се друго могло очекивати од несолидарне генерације која је учена да је њена основна јединка средиште космоса, да је свако од њих појединачно центар света, да су лична права изнад обичаја заједнице те да је хедонизам религија напредног човека?!

И тако је Млади Слаби Српски Човек бауљао кроз деведесете, очајан због губитка комфора и жељан "нормалног живота" као воде у пустињи. Тако је и Запад, на колективно несвесном нивоу генерације, полако постајао њена митска обећана земља, оаза живота опуштених, богатих и насмејаних људи. И да Србија није таква каква јесте и да на њеном челу није Слободан Милошевић – говорили су многи из генерације – исто би се живело и код нас! Млади Слаби Српски Човек у својој острашћености и површности никад није направио тај лако уочљиви логички корак напред и сагледао природну савезничку везу између омраженог Милошевића и обожаваног Запада. Неантрополошки васпитаван, одбио је да види оно што је било очигледно: морал западних сила у спољној политици најчешће је у директној супротности с правилима која важе у њиховом унутрашњем уређењу, и таква политика базирана је искључиво на голом интересу. Алтруизам и етички принцип нису одлике спољне политике Запада, не зато што је то специфичност Запада, већ зато што је то онтолошко својство свих империја. Логични интересни брак између великих западних сила и малог балканског

диктатора била је само једна од реприза из историјске читанке. Али Млади Слаби Српски Човек није познавао ту историју, он је стасавао на неисторијским околностима и учио искривљене повесне лекције. Зато се његово обожавање Запада као "царства добре воље" рапидно повећавало, управо онолико колико је расла мржња према Милошевићевом режиму. Мржња која ће брзо прерасти у једини колективни смисао и психолошки компензациони механизам, да би се лична стварност снабдела макар и лажним значајем. Тако је Млади Слаби Српски Човек упао у замку сопствених слабости, створивши од Милошевићевог режима антиапсолут и једину референтну тачку у координантном систему свог живота. Он је тако, филозофским речником речено, добио толико потребну Другост, али је поништио Првост, то јест себе. Тиме је несвесно показао да суштински никад и није био прави противник овог наказног и штеточинског режима, већ његова супротстављена, нашминкана илузија у закривљеној тачки простора и времена. По ко зна који пут поставило се питање: "Да ли је диктатор стварно толико снажан или његова моћ долази из унутрашње потребе његових противника?", то јест како пронаћи излаз који води до афирмације из лавиринта негације? И гневни Млади Слаби Српски Човек опет је запао у ћорсокак, претворивши свој целокупан ангажман у негацију, одговарао је на искључивост новом искључивошћу. Као

по

ражени победник

дочекао је победу, већ сутрадан након 5. октобра мешкољио се под топлим сунцем слободе, али се и јежио од нејасне слутње да је нестанком Милошевићевог режима у његовом животу створена трајна празнина. Да ли ће слобода умети да пева, као што су сужњи певали о њој?

И баш та слобода и њено варљиво постпетооктобарско сунце које ће накратко спокојно грејати Младог Слабог Српског Човека (тада већ зашлог у ране средње године), снабдеће његову биографију сумњивим револуционарним значајем. Пошто је у младости пропустио праве прилике за побуну и није имао капацитета за суштинска морална питања, да би некако затрпао рупу на психолошком терену, овај типичан генерацијски примерак ће свој ненадокнадиви бунтовнички губитак из младости покушати да компензује у револуционарној шанси која му се указала. Тако ће пристрасно предимензионирати своју улогу у претходној деценији, себично приписујући себи тај "пресудни циновски корак ка слободи". Подсвесно репродукујући менталне чипове које су му уграђивали током школовања, с патетичном реториком "шетње, шерпе и пиштаљке", која толико подсећа на пароле из његовог детињства о "голоруком народу против до зуба наоружаног непријатеља", повероваће, као што су људи веровали и 1945, да је он месијански појединац који је трајно освојио Слободу и Благостање. Време ће убрзо, као и увек до тада, показати преурањеност и испразност великих очекивања, показујући да казальке историје куцају у еволутивном ритму. Млади Слаби Српски Човек у својим средњим годинама, због сопствених едукативних понора, није могао да схвати своју судбинску мисију у националном ланцу слободе. Уместо да зна да је само једна карика у дугачком непрегледном низу и да слобода расте у друштву као биљка из генерације у генерацију, он је пригрлио трансценденталност и поверавао у сопствену величину. Модерни, револуционарни човек који је уз помоћ

савремене технике сам освојио слободу када ју је декретом прогласио и који због тога никоме ништа није дужан! И зато захтева одмах све благостање – плодове револуције на послужавнику привилегија!

Поносан на своју новокомпоновану слободарску улогу и слеп од сопствене гордости, Млади Слаби Српски Човек није желео да зна колико је за своју слободу дужан оној сиротињској и сељачкој Србији која је у Марићевића јарузи и код Таковског грма дизала устанке, да би њену будућу децу обасјала светлост. Није желео да зна ни за све оне тежачке синове који се нестајали у голготама пркосећи неслободи и сили. Уместо тога, он је говорио о свом европском духу заточеном на брдовитом Балкану. Говорио је о својој европској перспективи, о потреби најхитнијег повратка у своју природну европску породицу, те о благостању које га чека на крају мисије.

Никад му није пало на памет да каже коју реч о свим оним поколењима којима највише дугује "свој европски дух". О поколењима којима је вековима после Косовског боја нуђено да пређу у ислам и тако уместо раје постану грађани вишег реда који школују децу у Цариграду и уживају привилегије синова Отоманске империје. Али та поколења су изабрала да носе крст који су им преци оставили 1389. године, када су кренули на Косово равно, знајући куда иду и да се више никад неће вратити. Тако су вековима на овим просторима (упркос примамљивим понудама за верску конверзију, притисцима или претњама) чували хришћанску веру, византијску традицију и европски дух. И не само да нису имали подршку већине евро-хришћанских великих сила, него су их чак имали против себе, удружене с Турцима. Колико се само кроз историју великих српских интелектуалаца кретало по тој мучној политичкој параболу: од слепо опијености до горког разочарања према Западу! Али Млади Слаби Српски Човек, на велику несрећу и на колосалну штету, није у свом образовању имао те историјске лекције, као ни многе друге, круцијалне! Њега су васпитавали да учи о тешком детињству малог Јоже, да чита Приче партизанке и да гледа Отписане. Зато чак ни у својим зрелим средњим годинама није схватио колико свим својим прецима и њиховој муци дугује за свој "европски дух". Да ли би данас тако гласно могао да га призива да се, рецимо, зове Мехмедалија?! Или можда Млади Слаби Српски Човек не разуме да је европски дух никао и растао кроз хришћанство?!

Можда зато што наше генерацијско чедо, та херојска кукавица и то аисторијско мезимче, пошто није примило хришћанство, сматра да нема ни смисла ни потребе за саможртвовањем? Испољавајући пагански нагон за уживањем у забави, који ће с временом прерасти у сладостраст ка материјалном, овај носталгични новојугословен, извршиће добровољну конверзију преласком на обожавање новог култа. Тако ће Европска унија постати апсолут или тотем његовог доба, нови фетиш у који се не сумња и који се брани једнаком страшћу и истим вербалним арсеналом као некад

социјалистичко самоуправљање. Ова несумњиво ефикасна и напредна државна творевина постаће за генерацију Младог Слабог Српског Човека, уместо реалног политичког пројекта, нека врста имагинарног царства благостања. Због тога ће темпирани савез два исконска људска мита, мита о бољем животу и мита о обећаној земљи, који су увек ту, надхват руке, одвести нашу генерацију, уместо у авантуристичко освајање искуства у простору, у меланхолично путовање кроз време. У вртлогу балканске историје неповратно ишчезле "златне осамдесете" тако ће своју реинкарнацију доживети у новом генерацијском миту о Европској унији. Нико неће говорити о великој шанси за тврди рад и зној који их тамо потенцијално чекају, већ ће сви маштати о некој врсти нове Брозове земље дембелије, у којој се "мало ради, а много лепо живи". Само да постанемо чланови те велике, богате породице цивилизованих народа и да тако почнемо "да живимо као сав нормални свет"! Жал за напрасно прекинутом безбрижном младошћу генерације Младог Слабог Српског Човека испуниће све његове наде и снове за будућност. И он ће пристати на све, на било коју капитулацију и било какво понижење, само да лагодно и безбрижно проживи остатак свога живота. Под стакленим звоном сопствене срамоте и слабости, под кишобраном личне себичности и као изговор да све то ради због сопствене деце, све што чини чиниће једино и само због себе. На исти начин како су га учили да прихвати Брозов култ да би га, животарећи, трпео, створиће и дизаће култ Европске уније, који ће снабдети садржајем његова очекивања. Зато ће његова представа о Западу бити базично инфантилна; саткана од неподношљиве површности, хроничног необразовања и нереалних надања о материјалној сигурности која ће му напрасно бити поклоњена самим чином уласка у ову заједницу. Свако из генерације ће, несвесно понављајући изјаве неодговорних политичара, говорити о десетинама и стотинама милиона евра који нас тамо чекају. Само да више не будемо овакви какви смо. Ствари су веома просте и право је чудо како то сви не виде. Трајно благостање је надхват руке. Ова просјачка опера биће само тужни логични наставак васпитања да неко увек треба за тебе да створи и да ти поклони, да није твоје да се бориш и сам у сопственом зноју градиш. Такав вишедеценијски слабићи менталитет и његов нужни пратилац, неборбени дух, направиће од генерације данашњих четрдесетогодишњака неку врсту модерних наркомана – посрнулих овисника о потрошачком друштву и лагодном, малограђанском животу.

Избегавањем сваке саможртве у корист општег добра, ова асфалтна генерација средњег доба, да би прикрила своју праву природу грабљивца комфора, прогласиће своју урбану, проевропску мисију. Али неће, попут некадашњих посвећених и на патњу спремних мисионара, ширити изворни европски дух, тај узвишени спој хришћанства, философије и радне етике; већ ће, уместо тога, проповедати патетичну скоројевићевску сагу о рокенролу, журкама и путовањима из "златних осамдесетих", када је осванула зора европског духа на овим мрачним балканским просторима. И свако ће, како године пролазе, све више романтизовати ову колективну биографију, приписујући том времену необјективно висок сјај и величајући сопствену улогу у културној димензији тога времена. Млади Слаби Српски Човек чиниће оно што од постанка света раде све генерације када се у својим средњим годинама сусретну са

спознајом о пролазности живота и о неповратно прохујалој младости, али ће у једном бити изузетак: напеће се из петних жила да у један реалан европски политички пројекат угради своје неповратно исцурело, бајато време. Тако ће још више ослабити себе, урушити своје ментално здравље и такав, слаб, полуинвалид и получовек, више неће требати никоме: ни себи, ни својој деци, а најмање Европској унији!

А можда је братским народима Европе баш такав и потребан? Шта ће им јак и непослушан? Шта ће им прави Запад у Србији, кад им само његов симулакрум верно служи! Али Млади Слаби Српски Човек неће се стидети своје вазалне улоге, он ће бити киван на Запад што му је раније није доделио. Биће репрезентант прве српске генерације у историји која добровољно пориче сопство, која своје крваво наследство слободе ограничава јер осећа да не може носити њену одговорност, која ће спас пре потражити у туђим рукама него у сопственој души. Биће биљка која ће сушити своје корене и вегетирати на европском сунцу, биљка без плодова и мириса. Генерација која ће се плашити слободе и сањати о комфорном ропству. Зашто би слобода морала да пева као што су сужњи певали о њој? На несрећу Младог Слабог Српског Човека, овај парадокс о напредовању идеје слободе до границе хоризонта иза којег следи њен нужни суноврат неће бити универзална космичка истина, већ неславни генетски застој у једном народу. Генерација данашњих средњогодишњака, која ће тражити мање слободе, мање независности и мање државе, у основи напуштена од стране Запада на чијем је магнетизму одрасла, неће имати тај горак осећај издаје у устима, јер прави Запад никад није ни тражила ни разумела. Ко данас из генерације, када говори о западним вредностима, мисли на Чомског, Пинтера, Солжењицина, Хандкеа, Бодријара? А ко када говори о томе не мисли на Стонсе, Мадону, Тома Круза, Версаћеа или на Федерера? Бекство од истраживања дубине западне вертикале и покушај пливања по површини западне хоризонтале отупеће достојанство генерације Младог Слабог Српског Човека до те мере да она више неће примећивати тужну сопствену улогу у великом парадоксу: по налогу и жељи западне политичко-културне елите, извршиоци западне идеје код нас биће дојучерашњи заклету комунисти! Да постоји један образ за читаву генерацију, био би то највећи шамар који јој је залепљен! Читав корпус Брозове генералске деце из отетих дедињских вила постаће утеривачи западне демократије на исти начин како су некад њихови преци утеривали социјалистичко самоуправљање. Распоређени по команди у широк спектар невладиних организација, ови некадашњи омладински комесари у Комунистичкој партији Југославије, добиће нова задужења, којима ће приступити са истом ревношћу, а то значи с мржњом и искључивошћу. Као нови западни комесари, само ће наставити онде где су у младости стали. Некад су, они или њихови хранитељи, прогонили неистомишљенике због морално-политичке подобности. Данас то чине у име политичке коректности. Ови лажни шездесетосмаши (тада када је било пуно ентузијазма они су били на далекој маргини која је гарантовала безбедност, или су били заштићени као деца црвених функционера) постаће лажни Европејци, чије ће заблуде и срамоту морати да испашта читава генерација Младог Слабог Српског Човека. Али генерација ће остати нема, неспремна да значајно подигне глас и пружи отпор овом новокомпонованом и меком терору. Уместо тога, певаће о путовањима без виза, добром шопингу и проводима,

новим спотовима и концертима. Једна дубоко поражена и безвољна генерација, угојена од блата и пожуде за малограђанским гресима, кад год мисли о Западу, мисли на царство чувених брендова, последњих трендова и нових френдова. Тако ће две-три деценије касније неслобода само променити форму и комесари ће конвертовати идеологију, све остало ће остати исто.

Мучна хапшења хашких оптуженика која су се дешавала током свих ових година, као и силне понижавајуће пресуде из тога трибунала, неће пољуљати сада већ фундаменталистичку веру генерације Младог Слабог Српског Човека у Западно царство. Фанатизам који ће при томе испољавати неће се мерити гвозденом чврстином уверења или спремношћу на саможртвовање у име одбране уверења. Он ће бити постмодерна тековина, нека врста животног кемпа, и мериће се простором којим ће се бежати од суштине и значаја. Простором посутим баналношћу и површношћу, оивиченим самоискључивањем из наставка сопствене историје и ограниченим самоизгоном из авантуре освајања слободе. Док су генерације очева Младог Слабог Српског Човека живот трошиле попут нојева, држећи главе у песку, да би премостили историјски вакуум, њихови синови ће на ветрометини историје пожелети да се из простора и времена дезинтегришу у митску обећану земљу. Они нису ратовали, они нису подржавали Милошевићев режим, нису никоме мислили и чинили лоше, зашто онда немају право на бољи живот? Ко им је украо најбоље године, укинуо нова путовања, егзотична летовања и луде проводе? Догађаји који ће уследити након пада Милошевићевог режима неће остварити снове генерације Младог Слабог Српског Човека, Запад ће само појачати притиске на Србију и слобода неће умети да пева као што су сужњи певали о њој. Уместо добродошлице која би значајно интегрисала Србију у европски простор, Запад ће после историјског вакуума наставити своју антрополошку политику, оличену у вољи за моћ, и Србија ће остати на далекој периферији суштинског ширења западне цивилизације. Уместо добре воље и добрих намера, према Србији ће се водити политика симулакрума, с једне стране ће се чути громогласна реторичка добродошлица, док ће с друге стајати препреке, притисци и лоше намере.

Ову горку једначину разочарања и каснијег отрежњења први је на сопственом искуству открио покојни премијер Зоран Ћинђић. Овај несташни дечко српске политичке сцене, убрзано је, у складу с његовом доминантном али и ветропирастом интелигенцијом, прешао ту судбинску параболу од опчињености западним вредностима до потпуног огорчења западном политиком према нама. Нестао је управо у амбису тог наглог политичког заокрета од Запада ка Истоку, на начин чија званична и од стране скоро свих медија интерпретирана верзија вређа интелигенцију просечног човека. За ово недело оптужен је један несумњиво злочиначки клан, као једини организовани фактор у атентату, иако је с временом и малом детету постало јасно да је ова опака организација била недорасла за такав подухват без озбиљне унутардржавне или међудржавне безбедоносне подршке. Као и случају Лија Харвија Освалда, који је, очигледно, држао пушку и имао намеру да убије Кенедија, истина је полако цурила у

јавност и званична верзија тог догађаја вређала је интелигенцију просечног Американца. У оба случаја постојао је бар један фамозни метак вишка, који је рушио званичне верзије.

Али генерација Младог Слабог Српског Човека вапила је за новим савременим митом, њу никад није интересовала суштинска трагична судбина Зорана Ћинђића, као парадигма једног народа који се нашао на крвавој ветрометини светске моћи. Она је у изрешетаном премијеровом телу само грозничаво видела понтонски мост ка митској обећаној земљи. Генерација васпитавана да не љуби истину и да не поставља питања, генерација с јаким сентиментом о добром животу из осамдесетих, није имала историјског даха да настави освајање слободе. Изабрала је, у име мита о бољем животу, сопствену окупацију. Није то било тамничење тела, није ни насилно ограничење простора или забрана кретања, већ је то била добровољна окупација сопственог духа.

А онда је у режији и изведби Запада стигао и тај дан великог српског понижења – једнострано проглашење независности Косова. И као и читаву деценију-две пре тога, примена двоструких стандарда, оно што се може против Србије на њеној легалној територији не могу у супротном случају Срби на другој међународно признатој територији!

Али сада је ту и једна новина, цинизам какав раније није забележен чак ни у милошевићевској пропагандној машинерији: да се све то чини у име напретка Србије! За ваше је добро што вам отимамо Косово, нису се либили да говоре амбасадори великих сила на служби у Србији, као и угледни политичари из великог света. Из њиховог угла, ствари су изгледале просте: пошто је доминантна политика у Србији, коју је тако грозничаво подржала генерација Младог Слабог Српског Човека, да је улазак у Европску унију приоритет свих приоритета, и пошто нема ниједног другог сличног циља, зашто онда не би била плаћена и скупа цена? Ако већ не постоји алтернатива, ко вас још пита колико ће то да кошта? Неки из генерације Младог Слабог Српског Човека мало су се поколебали, многимима је несвесно, из генетске дубине, изронило сећање на кнежевину вечеру и клетву, али је ипак велика, тужна већина поново демонстрирала слабост и кукавичлук. Знате, ипак је то реалност, говорили су, тачно је да Запад није био коректан према нама, али напред се мора, нема друге. Ова бесадржајна и потуљена мантра, која се месецима у различитим мутацијама понављала у домаћој јавности, била је само траљаво оправдање за једну слабу, кукавичку генерацију која је продала веру за вечеру. Кад год би неко из те генерације стао испред моралног огледала и погледао се, видео би, уместо свог срца, само сопствени чмар. Да ли је некоме пало на памет да се тада, у том варљивом генерацијском комформизму и добровољном самопоништењу, рађа неки будући диктатор у Србији, неки нови

Милошевић – као што је у сличним капитулантским околностима и у сличној атмосфери политичке инфантилности, у време Устава из 1974, политички рођен стварни Слободан Милошевић?

Све што је уследило само је нужност историје коју генерација Младог Слабог Српског Човека никад није желела да схвати. Као што су њихови очеви због баналности свог вредносног система, који је с временом створио погодну климу за ратове на овим просторима, жртвовали младост сопствене деце, тако ће и ова генерација, у име истих тренутних и плитких циљева, нажалост, довести у питање будућност своје деце. Ништа их неће спречити у том органском суноврату, чак ни очигледно упозорење да се цивилизација Млетачког трговца, коју они тако страствено љубе, љуља у својим темељима. Остаће глуви и неми.

И тако ће генерација одрасла на црвеном шалу и црвеним марамама, која је стасавала на Прлету и Тихом, своје средње животно доба дочекати на сасвим супротним моралним позицијама од оних које су јој некад програмирали комесари у образовном систему. Уместо да у заносу васпитања, заснованом на партизанској хероизи, постану људи који ће се искалити по узору на књижевни лик Павла Корчагина, генерација ће своје судбинско пророчанство препознати на другом месту у обавезној школској лектури. У ремек-делу Браћа Карамазови, преко лика лакеја Смердјакова, Достојевски ће предвидети све. Смердјаков не жели да буде човек свог доба и простора. Он се некако стиди што је Рус и што живи ту где живи, у Русији. Он би да је Француз, јер сматра како је то велика култура, за разлику од руске, која је примитивна и немодерна. Презире народне обичаје и традицију, не воли руског народног човека, једном речи мрзи све што га окружује и са чим је живео. Он сања Европу и њене напредне људе. Не верује у Бога и Божје законе. Али он је, парадоксално, ипак слуга. С једне стране, свестан је своје лакејске позиције, с друге не чини ништа да промени тај статус. Није глуп, није ни необразован. Он је убеђен да има мисију преображаја у новог модерног и урбаног човека. Болује од неког облика шизофреније, чиме писац симболички показује његову расцепљену позицију у времену и простору. Велики Рус, аутор овог романа, преко лика слуге Смердјакова прозрео је и презрео доба које долази и људе који ће бити гласноговорници те епохе. Он лично нема никакве дилеме, нема човека без Бога и нема хуманости без вере. Зато лукавој и интелигентној врдалами Смердјакову додељује улогу убице који убија из чисте похлепе. На крају, нема никакве користи од тог новца, завршава бедно и пре времена. Али он и на самрти даје моралне судове, објашњава свом духовном саговорнику Ивану Карамазову да је убиство дозвољено! Јер, како му је овај и сам говорио, више нема Бога пошто разум и наука стално напредују, па нема ни ранијих правила. Зашто би поштовао Десет заповести из Светог писма када је Бог заувек нестао из живота човека?

Легенда о младом слабом српском човеку

Пише: Игор Ивановић

понедељак, 17 новембар 2008 18:13

Тако читава моја генерација, људи увелико зашли у средње године, чека свој судбински расплет, бежећи од изазова стварања слободе и прихватајући меку окупацију. Шта год и како год било, нека раде с нама шта хоће, само да нас оставе на миру и да нас ослободе било каквих великих изазова. Страх се одавно увукао у срца ове генерације, страх који је одувек био највећи непријатељ слободе и највећи савезник ропства. Кроз живот ће пролазити погнуте главе, утопљени у комфорну баналност и морално блато, далеко од херојских снова, без воље и без жеље. Како смо почели, с Мешом Селимовићем, тако ћемо и да завршимо: "Бој се овна, бој се говна, а кад ћеш живети, Млади Слаби Српски Човече?"